

Állásfoglalás önszegélyező pénztár által nyújtható lakáscélú jelzáloghitel törlesztés támogatásának igénybevétele tárgyában 1. - férj és feleség adóstárs általi igénybevétel esetében

Jelen állásfoglalás közzétételével egyidejűleg az MNB törölte az azonos tárgyú, az „ÖNSEGÉLYEZŐ PÉNZTÁR ÁLTAL NYÚJTHATÓ LAKÁSCÉLÚ JELZÁLOGHITEL TÖRLESZTÉS TÁMOGATÁSÁNAK IGÉNYBEVÉTELE FÉRJ ÉS FELESÉG ADÓSTÁRS ESETÉBEN” címmel közzétett, 2019. május 16-i állásfoglalását a honlapról. Az MNB álláspontját a lenti állásfoglalás tartalmazza.

I. TÉNYÁLLÁS

A pénztártagnak (**Ügyfél**) a lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása szolgáltatás (mint önszegélyező pénztári szolgáltatás) igénybevételeéhez be kell mutatnia – többek között – a hitelintézet által kiadott, a pénztártag által teljesített hiteltörlesztés befizetését igazoló dokumentumot. Egy lakáscélú jelzáloghitel-szerződésben több személy is szerepelhet adósként vagy adóstársként, és a hitelszerződésben rendszerint egy bankszámlaszám van kijelölve, amelyen az aktuális törlesztőrészletnek rendelkezésre kell állnia a törlesztés megfizetésének időpontjában. A kijelölt bankszámla felett rendszerint egy adós vagy egy adóstárs rendelkezik, hiszen az ugyanabban a szerződésben foglalt személyek (adósok és adóstársak) nem mindig rendelkeznek közös bankszámlával. Minderre figyelemmel egyes esetekben a törlesztőrészlet megfizetéséről kiállított banki igazolás, egyszerűsített számla, bizonylat vagy elektronikus dokumentum (**Igazolás**) nem a pénztártag nevére szól, aki azonban a hitelszerződésben adósként vagy adóstársként szerepel. Különösen fennáll ennek a lehetősége akkor, ha házastársak vesznek fel közösen lakáscélú jelzáloghitelt.

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (**Öpt.**) 50/B. § (1) bekezdése értelmében az önszegélyező pénztár kiegészítő önszegélyező szolgáltatásként a következő szolgáltatásokat nyújthatja:

j) lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása: amelyet a pénztár a hitelintézet által kiadott, a pénztártag által teljesített hiteltörlesztés befizetését igazoló dokumentum alapján a pénztártag részére fizethet meg, amennyiben a támogatást a pénztártag igényelte.

Az ügyfél kérelmében (**Kérelem**) foglaltak szerint a közös számla nyitásának lehetőségét, illetve az elkülönített lakáscélú jelzáloghitel-számla vezetését nem biztosítja valamennyi hitelintézet üzletszabályzata, így azon házastársak, akik olyan hitelintézethöz rendelkeznek bankszámlával, mely nem teszi lehetővé a fentieket, eleshetnek az említett pénztári szolgáltatás igénybevételétől.

II. A JOGKÉRDÉS

- 1) A hatályos jogszabályi kereteket szem előtt tartva elfogadható-e olyan, a hiteltörlesztés tényét igazoló dokumentum, amely nem a pénztártag nevére került kiállításra, azonban a tag a benyújtott hitelszerződésben adósként vagy adóstársként szerepel, és az igazolás a hitelszerződésben foglaltakkal egyértelműen össze-rendelhető?
- 2) Amennyiben férj és feleség adós és adóstárs a lakáscélú jelzáloghitel szerződésben, és az egyikük számlájáról történik a törlesztőrészlet megfizetése, akkor azt úgy kell-e tekinteni, mintha közösen törlesztettek volna?

III. AZ ÜGYFÉL ÁLLÁSPONTJA

Az Ügyfél véleménye szerint a nevezett pénztári szolgáltatás igénybevevőinek körét tekintve nem alkalmazható egy szűkítő értelmezés, vagyis hogy férj és feleség adóstársak csak abban az esetben vehetik igénybe a lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása szolgáltatást, amennyiben a házastársak közös számlával rendelkeznek.

IV. RÖVID ÖSSZEFOGLALÓ A VÁLASZ LÉNYEGÉRŐL

A Magyar Nemzeti Banknak (**MNB**) – a jelen állásfoglalás V. pontjában részletesen kifejtett – jogértelmezése az alábbiak szerint foglалható össze:

Az MNB álláspontja szerint főszabályként a pénztár csak annak a pénztártagnak teljesíthet szolgáltatáskifizetést, akinek a törlesztését a pénztárhoz benyújtott hitelintézeti igazolás alátámasztja. Az MNB figyelembe veszi azonban,

hogy a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény (Pftv.) 2. § 8. pontja értelmében a hitelintézet jogosult több ügyfél nevére bankszámlát nyitni, azonban arra nem köteles.

Az MNB a házastársak mint adóstársak közös teljesítését a fenti eset – vagyis a közös számláról történő törlesztés – mellett akkor is elfogadhatónak tartja – meghatározott feltételek teljesülése esetén –, ha a törlesztésről kibocsátott hitelintézeti igazolás az adóstárs házastársak bármelyikének teljesítését igazolja.

V. Az MNB ÁLLÁSFOGLALÁSA

V.1 Az MNB tájékoztatásának keretei

Összhangban az MNB honlapján megtalálható tájékoztatóval, állásfoglalás kiadására jellemzően jogszabályi rendelkezések értelmezése, vagy keretjellegű normatív rendelkezések tartalommal való feltöltése vonatkozásában kerül sor. Az MNB célja az állásfoglalások kiadásával az, hogy jogi normák által nem szabályozott kérdésekben, vagy többféle-képpen értelmezhető, adott esetben egymásnak ellentmondó jogi szabályozás esetén saját álláspontját ismertesse az állásfoglalást kérő személy részére annak érdekében, hogy ezen állásfoglalást kérő személy az MNB – nem kötelező erejű – állásfoglalása ismeretében kialakíthassa saját jogi álláspontját. Ennek megfelelően az MNB kizárólag konkrét jogkérdésben foglal állást, nincs hatásköre egyéb szabályzatok, szerződések, termékek, üzleti megoldások, folyamatok jogi megfelelőségének előzetes, általános vizsgálatára és jogi állásfoglalás keretén belül egyedi üzleti konstrukciók vagy szerződések jóváhagyására.

Az MNB állásfoglalása orientáló jellegű iránymutatás, mely egy esetleges jogvita esetén a bíróságot semmilyen formában nem köti. Ezért az állásfoglalás kiadása nem mentesíti az adott állásfoglalást kérő személyt saját jogi álláspontja kialakításának szükségessége és az ezért fennálló felelősség alól. Bármely tevékenység, üzleti döntés, jogügylet, üzleti modell stb. megkezdésének, elhatározásának, végrehajtásának az MNB állásfoglalásától való függővé tétele kizárólag az állásfoglalást kérő személy felelőssége.

Az MNB állásfoglalását megalapozó jogszabályokat jelen állásfoglalás melléklete tartalmazza.

V.2 Az MNB Állásfoglalása

1) Elfogadható-e olyan, a hiteltörlesztés tényét igazoló dokumentum, amely nem a pénztártag nevére került kiállításra, azonban a tag a benyújtott hitelszerződésben adósként vagy adóstársként szerepel, és az igazolás a hitelszerződésben foglaltakkal egyértelműen összerendelhető?

Ha a hitelszerződésben több kötelezett szerepel, ők a törlesztés megfizetésére adós(társ)ként a hitelszerződés alapján egyetemlegesen kötelesek. Ha a hiteltörlesztést teljesítő adós(társ) nem pénztártag, akkor ez a személy nem igényelheti a lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása önszegélyező pénztári szolgáltatást. A pénztártag adós(társ) pedig csak az általa megfizetett részösszeg után igényelheti a támogatást.

Az igénylés előfeltétele az alábbi dokumentumok pénztártag általi benyújtása a pénztárhoz:

1. a pénztártag lakáscélú jelzáloghitel szerződése,
2. a hitelintézet igazolása az utolsó háromhavi törlesztőrészlet mértékéről, vagy ezen iratok hiteles másolata.

Az Öpt.-nek – a jelen állásfoglalás mellékletében – idézett 50/B. § (1) bekezdése kimondja, hogy a lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatását a pénztár a hitelintézet által kiadott, a pénztártag által teljesített hiteltörlesztés befizetését igazoló dokumentum alapján fizetheti meg a pénztártag részére. A lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatását a pénztár tehát annak fizetheti meg, akit a hitelintézet törlesztőként igazol. Ennek megfelelően a hitelintézet által kiadott teljesítésigazolást csak abban az esetben fogadhatja el a pénztár, ha az a pénztártag teljesítését igazolja, a pénztártag jelzáloghitel-szerződésében meghatározott hitele törlesztésére. Más személy nevére kiállított igazolás alapján – ide nem értve azt az esetet, ha az igazoláson a pénztártag házastársa van feltüntetve (lásd a 2. pont szerinti esetet) – a pénztár a lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatását a pénztártag részére nem nyújthatja.

2) Amennyiben férj és feleség adós és adóstárs a lakáscélú jelzáloghitel szerződésben, és az egyikük számlájáról történik a törlesztőrészlet megfizetése, akkor azt úgy kell-e tekinteni, mintha közösen törlesztettek volna?

Az MNB külön-külön vizsgálta meg azt az esetet, amikor a) az adóstárs házastársak közül csak az egyik fél pénztártag, illetve b) amikor az adóstárs házastársak egyúttal pénztártagok is.

a) Szolgáltatásteljesítés, ha az adóstárs házastársak közül csak az egyik fél pénztártag

Az előző pontban kifejtettek szerint a lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatását a pénztár annak fizetheti meg, akit a hitelintézet törlesztőként igazol. Ezen szabály alapján adóstárs házastársak esetében is a pénztár csak abban az esetben teljesíthetne a házaspár pénztártag tagja részére, ha a hitelintézeti igazolás a pénztártag házastárs nevére kerül kiállításra. Az MNB azonban a házaspár adóstársak esetében figyelembe vette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvénynek (Ptk.) a házassági közös vagyonra vonatkozó rendelkezéseit, valamint a Pftv.-nek. – a jelen állásfoglalás mellékletében – hivatkozott szakaszait is.

Amennyiben ugyanis az adóstársak egyidejűleg házastársak, úgy vélelem szól amellett, hogy a házastársak közösen viselik a bármelyik házastárs által a vagyontársaság fennállása alatt vállalt kötelezettségből eredő tartozásokat (Ptk. 4:37. § (2) bekezdés). A házassági vagyoni jog szabályai alapján továbbá a vagyontársaság fennállása alatt a közös vagyonra vagy valamelyik házastárs különvagyonára vonatkozó kötelezettség teljesítéséről azt kell vélelmezni, hogy a teljesítés a közös vagyonból történt (Ptk. 4:40. § (2) bekezdés) és a házastársi közös vagyon a házastársakat osztatlanul, egyenlő arányban illeti meg (Ptk. 4:37. § (3) bekezdés).

A fenti jogszabályhelyeken túl az MNB jogértelmezése kialakítása során figyelembe vette azt a körülményt is, hogy a Pftv., illetve a hitelintézetekre vonatkozó egyéb jogszabályok nem írják elő kötelezően a hitelintézetek számára a közös számlanyitási lehetőségének biztosítását.

Az Öpt. és a Ptk. hivatkozott szabályai alapján, ha az adóstárs házastárs tagjai közül csak az egyik fél pénztártag, úgy:

- aa) a pénztár elsődlegesen akkor teljesíthet kifizetést a pénztártag részére, ha a hitelintézeti igazolás a pénztártag házastárs általi teljesítését igazolja.
- ab) az aa) pontban foglaltak hiányában az MNB – figyelemmel a házassági vagyoni jogban érvényesülő vélelmekre – arra az álláspontra helyezkedett, hogy a pénztár abban az esetben is teljesíthet kifizetést a pénztártag részére, ha az adóstárs házastársak közül a hitelintézeti igazolás a nem pénztártag házastárs teljesítését igazolja, feltéve, hogy a pénztár megbizonyosodik a házassági vagyontársaság fennállásáról a szolgáltatás teljesítését megelőzően. Ennek érdekében javasolt a szolgáltatás kifizetésére vonatkozó formanyomtatványt kiegészíteni a szolgáltatást igénylő pénztártag házastársnak, valamint a nem pénztártag házastársnak a házassági vagyontársaság fennállására vonatkozó közös nyilatkozatával. Ezen esetben a pénztár ugyanis a törlesztés felét – figyelemmel a házassági vagyontársasági szabályokra – a tag által teljesítettnek tekintheti.

Mindkét fenti esetben a pénztártag a teljes törlesztőrészlet felére igényelheti a támogatást.

- ac) Az MNB rá kíván mutatni arra, hogy a pénztár által jogszerűnek minősített szolgáltatásigénylést követően teljesített további kifizetések feltétele, hogy a pénztár a szolgáltatáskifizetést mindenkor csak a törlesztésre vonatkozó igazolás alapján utalja a tag részére, továbbá az ab) pont szerinti esetben, – vagyis amennyiben az adóstárs házastársak közül a hitelintézeti igazolás a nem pénztártag házastárs teljesítését igazolja – a pénztár az alapszabályában meghatározott gyakorisággal kérjen közös nyilatkozatot a házassági vagyontársaság fennállására vonatkozóan a pénztártagtól és annak nem pénztártag házastársától.

b) Szolgáltatásteljesítés, ha az adóstárs házastársak egyúttal pénztártagok is

Figyelemmel a fenti a) pontban kifejtettekre,

- ba) a hitelintézet által kiadott teljesítésigazolás házastársi közös törlesztést főszabályként akkor igazol, ha a bank igazolása mindkét házastárs/adóstárs nevére szól, azaz a törlesztés a házastársak mint számlatulajdonosok közös számlájáról érkezik.
- bb) amennyiben a házastársak nem rendelkeznek közös bankszámlával, azonban a hitelintézet igazolása alapján a törlesztőrészletek folyósítása a házaspár valamely tagjának nevére szóló számláról történik, úgy az MNB ugyancsak megfelelőnek tartja, ha a pénztár a fenti tartalmú hitelintézeti igazolás alapján teljesíti a szolgáltatást a házaspár pénztári tagsági viszonytal rendelkező tagjai részére. A házassági vagyoni jogtal – a jelen állásfoglalás mellékletében – idézett szabályai alapján ugyanis vélelem szól amellett, hogy a vagyontársaság fennállása alatt a közös vagyonra vagy valamelyik házastárs különvagyonára vonatkozó kötelezettség teljesítése a közös vagyonból történt.

Abban az esetben, ha a törlesztés kizárólag az egyik pénztártag házastárs nevére szóló bankszámláról történik, úgy a szolgáltatáskifizetéshez a pénztárnak szükséges megbizonyosodnia a házassági vagyontársaság fennállásáról a szolgáltatás teljesítését megelőzően. Ennek érdekében – az ab) pont szerinti kifizetésekhez hasonlóan – javasolt a szolgáltatás kifizetésére vonatkozó formanyomtatványt kiegészíteni a pénztártag há-

zastársak házassági vagyontársaság fennállására vonatkozó közös nyilatkozatával. (A pénztártagok nyilatkozzanak arról, hogy házassági vagyontársaság áll fenn köztük.)

A házastárs és adóstárs pénztártagok egyenként szintén a teljes törlesztőrészlet felére igényelhetik a támogatást, és a támogatás maximumára vonatkozó korlát is külön-külön, azaz törlesztő tagonként, nem pedig hitelszerződésenként érvényes.

bc) Az MNB ez esetben is rögzíteni kívánja, hogy – összhangban az ac) alpontban foglaltakkal – a pénztár által jogszerűnek minősített szolgáltatásigénylést követően teljesített további kifizetések feltétele, hogy a pénztár a szolgáltatáskifizetést mindenkor a törlesztésre vonatkozó igazolás alapján utalja a tag részére; továbbá a bb) pont szerinti esetben, vagyis amennyiben a törlesztőrészletek folyósítása kizárólag a házaspár egyik tagjának nevére szóló számláról történik, úgy a házaspár másik tagja részére történő szolgáltatáskifizetések feltétele, hogy a pénztár az alapszabályában meghatározott gyakorisággal kérjen nyilatkozatot a házassági vagyontársaság fennállására vonatkozóan a bb) pontban foglaltak szerint.

Felhívom szíves figyelmét arra, hogy az MNB a véleményét kizárólag az Ügyfél által rendelkezésre bocsátott információk alapján alakította ki. Az abban foglalt egyedi jogértelmezés csak az Ügyfél által előadott tényállásra vonatkozik. Az MNB véleménye nem tekinthető kötelező erejű állásfoglalásnak, a benne foglaltaknak más hatóságra, például az adóhatóságra, illetve a bíróságra nézve nincs kötelező tartalma.

Budapest, 2020. március 23.

Melléklet

A vonatkozó jogszabályhelyek

Az Öpt. vonatkozó rendelkezései:

50/A. § Az önszegélyező pénztár kiegészítő önszegélyező pénztári szolgáltatásokat, valamint életmódjavító önszegélyező pénztári szolgáltatásokat nyújthat a pénztártagok, illetve rendelkezésük alapján a közeli hozzátartozók részére.

50/B. § (1) Az önszegélyező pénztár kiegészítő önszegélyező szolgáltatásként a következő szolgáltatásokat nyújthatja:
j) lakáscélú jelzáloghitel törlesztésének támogatása: amelyet a pénztár a hitelintézet által kiadott, a pénztártag által teljesített hiteltörlesztés befizetését igazoló dokumentum alapján a pénztártag részére fizethet meg, amennyiben a támogatást a pénztártag igényelte. A pénztár közvetlenül a folyósító hitelintézet részére is megfizetheti a támogatást. A lakáscélú jelzáloghitel törlesztésére fordítható támogatás havi összege legfeljebb a tárgyév első napján érvényes havi minimálbér 15 százalékának megfelelő összeg lehet.

50/E. § (3) [...] az 50/B. § (1) bekezdés i) és j) pontjában meghatározott szolgáltatás esetében az év bármely időpontjában kiállított és teljesített, számla (egyszerűsített számla, bizonylat, elektronikus dokumentum) alapján nyújtható. A számla, egyszerűsített számla, bizonylat, elektronikus dokumentum tartalmát kormányrendelet határozza meg.

50/E. § (7) A pénztártagnak az 50/B. § (1) bekezdés j) pontjában meghatározott szolgáltatás igénybevételét megelőzően be kell nyújtania a pénztár részére a lakáscélú jelzáloghitel szerződését, valamint a hitelintézet igazolását az utolsó háromhavi törlesztőrészlet mértékéről vagy ezen iratok hiteles másolatát.

A Ptk. vonatkozó rendelkezései:

4:37. § [A házastársi közös vagyon]

- (1) Házastársi vagyonszövetség esetén a házastársak közös vagyonába tartoznak azok a vagyontárgyak, amelyeket a házastársak a vagyonszövetség fennállása alatt együtt vagy külön szereznek.
- (2) A házastársak közös vagyonába tartoznak a közös vagyontárgyak terhei és - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - közösen viselik a bármelyik házastárs által a vagyonszövetség fennállása alatt vállalt kötelezettségből eredő tartozásokat.
- (3) A házastársi közös vagyon a házastársakat osztatlanul, egyenlő arányban illeti meg.

4:40. § [A közös vagyonhoz tartozás vélelme]

- (1) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a vagyonszövetség fennállása alatt a házastársak vagyonában meglévő vagyontárgyakról azt kell vélelmezni, hogy azok a közös vagyonhoz tartoznak.
- (2) A vagyonszövetség fennállása alatt a közös vagyonra vagy valamelyik házastárs különvagyonára vonatkozó kötelezettség teljesítéséről azt kell vélelmezni, hogy a teljesítés a közös vagyonból történt.

6:28. § [Osztott kötelezettség]

- (1) Ha többen tartoznak egy osztható szolgáltatással - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - a jogosult minden kötelezettől a ráeső részt követelheti. Kétség esetén a kötelezettek egyenlő mértékű szolgáltatás teljesítésére kötelesek.

6:29. § [Egyetemleges kötelezettség]

- (1) Ha többen tartoznak egy nem osztható szolgáltatással, a teljesítés bármelyik kötelezettől követelhető. Egyetemleges a kötelezettség abban az esetben is, ha többen úgy tartoznak egy osztható szolgáltatással, hogy a jogosult bármelyik kötelezettől követelheti a teljesítést.
- (2) Egyetemleges kötelezettség esetén minden kötelezett az egész szolgáltatással tartozik, de ha bármelyikük teljesít, a jogosulttal szemben a teljesített rész erejéig a többiek kötelezettsége is megszűnik. A kötelezettek egymás szerződésszegéséért is felelnek.

A Pftv. vonatkozó rendelkezései:

1. § (1) E törvény rendelkezéseit kell alkalmazni a Magyarország területén nyújtott pénzforgalmi szolgáltatási tevékenységre.
2. § E törvényben, valamint az e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályok vonatkozásában
8. fizetési számla: fizetési műveletek teljesítésére szolgáló, a pénzforgalmi szolgáltató egy vagy több ügyfele nevére megnyitott számla, ideértve a bankszámlát is,